

7/3033
GKJ6

31 Ağustos 2016

GÜNLÜDÜR

Sayı : 64272063-610- **23320**
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-3033)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 23.03.2016 tarihli ve 43452547-120.07-26052 sayılı yazısı.

İzmir Milletvekili Sayın Ali YİĞİT'in tarafıma tevcih ettiği 7/3033 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Bakan

Ek :7-3033 Esas Numaralı Önerge Cevabı (4 sayfa)

Soru 1:

Ülkemiz enerji bakımından çok büyük oranda dışa bağımlı bir ülkedir. Bu durum 14 yıldır tek başına iktidarda olan AKP hükümetleri döneminde de artarak devam etmiştir. Şu anda enerjide dışa bağımlılık yüzde 75'ler seviyesine ulaşmıştır. Enerjide dışa bağımlılık, dış politika ve ekonomik anlamda da yaşanan sorunları önemli ölçüde tetiklemektedir. 2014 yılında enerji hammaddeleri ithalatına 54,9 milyar dolar ödenmiştir. Enerjide dışa bağımlılığa rağmen yatırımlarının üçte ikisine yakın kısmı ise henüz başlamamıştır. Oysa ülkemiz, çok zengin yenilenebilir enerji kaynakları potansiyeline sahiptir. Güneş, rüzgâr ve jeotermal kaynaklarının kullanılması ve üretime dönüştürülmesi halinde dışa bağımlılığın çok kısa sürede en aza indirilmesi mümkündür. Yenilenebilir enerji kaynaklarının olası büyük ölçüde devreye girmesiyle, ekonominin en büyük sorunu olan dış ticaret açığı da, neredeyse tamamen kapatılmış olacaktır. Bu bağlamda;

- Ülkemizde yenilenebilir enerji kaynakları potansiyel olarak ne kadardır? Bu kaynakların bölgesel bağlamda dağılımı nasıldır?

Cevap 1:

Türkiye'nin asgari teknik yenilenebilir enerji potansiyelinin kaynaklara göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

- 140.000 GWh/yıl ekonomik hidrolik kapasitesi,
- 48.000 MW rüzgâr kapasitesi (38000 MW kara; 10000 MW deniz),
- 1.500 kWh/m²-yıl ortalama küresel güneş ışınımı,
- 31.500 MWt jeotermal kapasitesi,
- 8.6 MTOE biyokütle potansiyeli,
- 1.5-2 MTOE biyogaz potansiyeli.

Rüzgâr Enerjisi Potansiyel Atlasına göre ülkemizde rüzgâr gücü kapasitesi 37,836 MW karada ve 10,013 MW denizde olmak üzere yaklaşık 48000 MW'dır. Bu potansiyelin büyük bölümü Batı Anadolu'dadır.

Güneş Enerjisi Potansiyel Atlasına göre Türkiye'nin ortalama yıllık toplam ışınlam şiddeti 1527 kWh/m²-yıl; günlük toplam ışınlam şiddeti 4,17 kWh/m²'dir. Ülkemizin en az enerji alan kuzey bölgeleri 1400 kWh/m²-yıl iken güney bölgelerimiz 2000 kWh/m²-yıl enerji değerine ulaşmaktadır. Ülkemizde yıllık ortalama güneşlenme süresi 2740 saattir.

Ülkemiz 31.500 MWt ısı jeotermal kapasite ile Avrupa'da 1., dünyada 7. sıradadır. Potansiyelimizin % 77.9'u Batı Anadolu'da yer almaktadır. Elektrik üretimine uygun jeotermal kapasitemiz 2000 Mwe olup toplam 27 proje ile 713 MWe lisanslandırılmış ve bunun 624 MW'si işletmeye alınmıştır. Ayrıca, sahaların % 55'i hane ısıtması için uygun olup halen 21 bölgede 90,000 hane eşdeğeri ısıtılmaktadır.

Sorular 2, 3, 6:

- Güneş, rüzgâr, su ve jeotermal kaynaklarının etkin bir şekilde üretime dönüştürülmesine yönelik hangi adımlar atılmaktadır?
- Ülkemizde yerli kaynakların birincil enerji tüketimindeki yerinin yüzde 26 düzeyinde olduğu düşünüldüğünde, yenilenebilir kaynakların tam olarak üretime dönüştürülmesi halinde bu oran kaç olacaktır?
- Halen İzmir'de devam eden yenilenebilir enerji yatırımları nelerdir? Bunların yatırıma ve üretime dönüşümleriyle ilgili öngörülen takvim nedir?

Cevaplar 2, 3, 6:

Yenilenebilir enerjinin kullanımı, yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimine ilişkin Kanun ve ilgili yönetmelikler ile düzenlenmiştir. 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun ile yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimine ilişkin düzenlemeler yapılmış ve Kanun hükmü gereğince bu düzenlemeler çerçevesinde YEKDEM (yenilenebilir enerji kaynakları destekleme mekanizması) ile yerli katkı ilaveleri verilmektedir.

Üretilen elektrik enerjisi uygulama fiyatları üzerinden 10 yıl sürecek alım garantisi ile desteklenmektedir. Yenilenebilir Enerji Kaynağına Dayalı Üretim Tesis Tipine göre uygulanacak fiyatlar aşağıdaki I sayılı cetvelde yer almaktadır.

I Sayılı Cetvel (29/12/2010 tarihli ve 6094 sayılı Kanunun hükmüdür.)	
Yenilenebilir Enerji Kaynağına Dayalı Üretim Tesis Tipi	Uygulanacak Fiyatlar (ABD Doları cent/kWh)
a. Hidroelektrik üretim tesisi	7,3
b. Rüzgar enerjisine dayalı üretim tesisi	7,3
c. Jeotermal enerjisine dayalı üretim tesisi	10,5
d. Biyokütleyle dayalı üretim tesisi (çöp gazı dahil)	13,3
e. Güneş enerjisine dayalı üretim tesisi	13,3

5346 sayılı Kanun ile Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Dayalı Üretim Tesislerinde kullanılan mekanik/elektro-mekanik aksamın yurt içinde imal edilmesi halinde; Kanuna ekli II sayılı cetvelde belirtilen ve 0.4 ile 3.5 USD Cent/kWh arasında değişen fiyatlar ilave edilecek ve bu destek 5 yıl süreyle uygulanabilecektir.

Söz konusu Kanun kapsamında çıkarılan “Yenilenebilir Enerji Kaynaklarından Elektrik Enerjisi Üreten Tesislerde Kullanılan Aksamın Yurt İçinde İmalatı Hakkında Yönetmelik” 19 Haziran 2011 tarih ve 27969 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Diğer taraftan, 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu çerçevesinde, lisans alınmadan da küçük ölçekli elektrik üretim tesisi yapılabilir. Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı, kurulu gücü azami 1 MW'lık üretim tesisi kuran gerçek ve tüzel kişiler, lisans alma ve şirket kurma yükümlülüğünden muaftır. Bu tüzel kişilerin ihtiyaçlarının üzerinde ürettikleri elektrik enerjisinin sisteme verilmesi halinde uygulanacak teknik ve mali usul ve esaslar yönetmelikle belirlenmiştir. Bu yönetmelik çerçevesinde, yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üreten gerçek ve tüzel kişiler; ihtiyaçlarının üzerinde ürettikleri elektrik enerjisini dağıtım sistemine verdikleri takdirde, Kanundaki I sayılı Cetveldeki fiyatlardan faydalanabilmektedir.

Bakanlığımız strateji ve politikaları, enerji arz güvenliği, alternatif enerji kaynakları, kaynak çeşitliliği, yerli kaynakların ekonomiye kazandırılması, sürdürülebilirlik, enerji piyasalarında serbestleşme ve enerji verimliliği temellerine dayanmaktadır. Bu perspektif içerisinde, yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarımızdan öncelikle ve azami miktarda yararlanma konusuna özel bir vurgu yapılmıştır.

Elektrik Enerjisi Arz Güvenliği Strateji Belgesine göre yenilenebilir kaynakların elektrik enerjisi üretimi içindeki payının 2023 yılında en az %30 düzeyinde olmasının sağlanması hedeflenmektedir. Bu bağlamda,

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ YİĞİT'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/3033)**

- 2023 yılına kadar teknik ve ekonomik olarak değerlendirilebilecek hidroelektrik potansiyelimizin tamamının elektrik enerjisi üretiminde kullanılması çerçevesinde hidroelektrik kurulu gücünün 34.000 MW'a çıkarılması,
- Rüzgâr kurulu gücünün 2023 yılına kadar 20.000 MW'a çıkarılması,
- Jeotermal kaynaklardan elektrik enerjisi üretiminin en az 2000 MW'a çıkarılması,
- Güneş enerjisi kurulu gücünün asgari 5.000 MW'a (lisansız projeler dâhil) ulaşması,
- Biyokütlede ise 2.000 MW'lık kurulu güce ulaşılması amaçlanmaktadır.

9 Şubat 2015 tarihinde kamuoyu ile paylaşılan Ulusal Yenilenebilir Enerji Eylem Planı, 2023 yılına kadar olan dönemde yenilenebilir enerjinin gelişiminin sağlıklı bir şekilde sağlanmasının planlanması açısından bir yol haritası niteliği taşımaktadır. Söz konusu plan Avrupa Konseyi'nin 2009/28/EC sayılı Direktifi ile de uyumlu olup; halka açık, uluslararası bir dokümandır.

Elektrik Piyasası'nda Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmelik kapsamında Bakanlığımız Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'ne şimdiye kadar İzmir ilinden yapılan toplam 275 adet güneş enerjisine dayalı elektrik üretim santrali başvurusu ve 46 adet rüzgâr enerjisine dayalı elektrik üretim santrali başvurusu olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Sorular 4, 5:

- Halen doğalgaz, HES, Kömür, RES, jeotermal ve güneş enerjisi alanında üretim için dağıtılan lisans sayısı ne kadardır? Bunların bölgesel ve iller bazında dağılımı nasıldır?
- Alınan lisanslara rağmen doğalgaz santrallerinde yüzde 66,6, HES Terde yüzde 60,3, ithal kömürde yüzde 74,9, RES'lerde yüzde 71,9'unda yatırımların gerçekleşmemesinin sebepleri nedir? Yatırımlara dönüşmeyen lisanslardan ne kadarı iptal edilmiştir?

Cevaplar 4, 5:

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından 81 ilde çeşitli tesis türlerinde toplam 1615 üretim lisansı verilen proje bulunmakta olup, bu lisansların iller bazında dağılımı tabloda verilmiştir.

İller Bazında Üretim Lisansı Verilen Proje Sayısı (Özel Sektör)			
Tesis İli	Sayı (Adet)	Tesis İli	Sayı (Adet)
Adana	48	İzmir	79
Adıyaman	21	Kahramanmaraş	54
Afyonkarahisar	12	Karabük	9
Ağrı	6	Karaman	18
Aksaray	4	Kars	13
Amasya	17	Kastamonu	13
Ankara	33	Kayseri	25
Antalya	50	Kırıkkale	6
Ardahan	7	Kırklareli	24
Artvin	43	Kırşehir	4
Aydın	42	Kocaeli	37
Balıkesir	42	Konya	26
Bartın	5	Kütahya	13
Batman	4	Malatya	19
Bayburt	5	Manisa	26

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ YİĞİT'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/3033)**

Bilecik	14	Mardin	6
Bingöl	16	Mersin	30
Bitlis	6	Muğla	26
Bolu	15	Muş	10
Burdur	4	Nevşehir	4
Bursa	41	Niğde	4
Çanakkale	30	Ordu	24
Çankırı	3	Osmaniye	20
Çorum	5	Rize	31
Denizli	35	Sakarya	20
Diyarbakır	5	Samsun	17
Düzce	10	Siirt	9
Edirne	6	Sinop	4
Elazığ	12	Sivas	28
Erzincan	31	Şanlıurfa	3
Erzurum	42	Şırnak	6
Eskişehir	12	Tekirdağ	48
Gaziantep	32	Tokat	21
Giresun	55	Trabzon	66
Gümüşhane	20	Tunceli	6
Hakkâri	4	Uşak	5
Hatay	22	Van	12
Iğdır	2	Yalova	5
Isparta	10	Yozgat	6
İstanbul	60	Zonguldak	7
		Genel Toplam	1615

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun "Lisans esasları" başlıklı 5 inci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan "Üretim lisansı başvurusunda bulunan tüzel kişiden, önlisans yükümlülüklerinin yerine getirilmesini müteakiben üretim tesisinin lisansında belirlenen inşaat süresi içerisinde kurulmaması hâlinde irat kaydedilmek üzere, kurulmak istenen üretim tesisinin niteliğine ve büyüklüğüne göre yatırım tutarının yüzde onunu geçmemek üzere teminat mektubu alınır. Mücbir sebep hâlleri ile lisans sahibinden kaynaklanmayan haklı sebepler dışında üretim tesisinin lisansında belirlenen inşaat süresi içerisinde kurulmaması veya kalan süre içerisinde kurulamayacağının tespit edilmesi hâllerinde lisans iptal edilir ve teminat mektubu irat kaydedilir. Teminatın alınması, niteliği ve süre uzatımı verilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir." hükmü ve Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin "Yaptırımlar ve lisans iptali" başlıklı 27 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Üretim lisansı, mücbir sebep halleri ile lisans sahibinden kaynaklanmayan haklı sebepler dışında üretim tesisinin ilgili lisansta belirlenen inşaat süresi içerisinde kurulmaması veya kalan süre içerisinde kurulamayacağının tespit edilmesi hallerinde iptal edilir." hükmü çerçevesinde 39 adet üretim lisansı iptal edilerek teminat mektubu irat kaydedilmiştir.